

7. Měnové podmínky

V průběhu 2. čtvrtletí došlo k trojnásobnému zvýšení měnověpolitických úrokových sazeb.

V prostředí výrazně zrychlující inflace došlo v průběhu 2. čtvrtletí ke třem zvýšením měnověpolitických úrokových sazeb. Nejprve byla dvoutýdenní repo sazba v dubnu zvýšena o 0,50 p. b. na 5,00 %¹, v květnu došlo k dalšímu zvýšení na 5,75 % a v červnu ještě na 7,00 %. Diskontní sazba ke konci 2. kvartálu dosahovala 6,00 % a lombardní sazba 8,00 %. Kurz koruny vůči euru ve 2. čtvrtletí dosáhl průměrné hodnoty 24,64 CZK/EUR. Výrazný podíl na tom měly intervence ČNB, které po prudkém oslabení, ke kterému došlo v polovině května, kurz vrátily na předchozí úroveň a dalšímu oslabování bránily. Oproti loňskému 2. kvartálu byl kurz koruny vůči euru silnější o 3,9 % a mezičtvrtletně se téměř nezměnil. Kurz koruny vůči dolaru v průběhu 2. čtvrtletí fluktoval výrazněji. Průměr za celé 2. čtvrtletí dosáhl 23,16 CZK/USD, kurz ale z úrovně 22,06 korun za dolar, kterou měl na začátku dubna, oslabil na konci června až na 23,82 korun. Ke skokovému oslabení, které bylo společné všem zemím střední Evropy s vlastní měnou, došlo v druhé polovině dubna v souvislosti s přerušením dodávek plynu do Evropy a květnový i červnový posun kurzu na slabší úroveň se časově kryly s obdobím zveřejňování inflačních dat. Kurz koruny vůči dolaru byl ve 2. čtvrtletí meziročně slabší o 8,9 % a mezičtvrtletně o 5,3 %.

Rostly výnosy vládních dluhopisů.

Na zvýšení měnověpolitických úrokových sazeb reagovaly mezibankovní sazby obdobným nárůstem. Tříměsíční sazba PRIBOR ve 2. čtvrtletí vzrostla o 1,78 p. b.² na 6,64 % a podobně se pohybovaly i úrokové sazby ostatních splatností. Výnosy vládních dluhopisů ve 2. čtvrtletí pokračovaly v navyšování, které trvá od druhé poloviny roku 2020. Dluhopisy s krátkodobou splatností tak byly ke konci června 2022 úročeny průměrně 6,26 % (nárůst o 1,72 p. b.), se střednědobou 5,49 % (+1,64 p. b.) a s dlouhodobou 5,12 % (+1,59 p. b.).

Pokračoval silný příliv finančních prostředků na termínované vklady.

Úrokové sazby na klientských vkladech se také většinou pohybovaly vzhůru. V případě běžných účtů domácností³ zůstaly úroky na velmi nízké úrovni (0,08 %), ale průměrné úročení jednodenních vkladů vzrostlo ve 2. čtvrtletí o 0,26 p. b. na 0,77 %. K velkému posunu došlo u vkladů s dohodnutou splatností (o 1,86 p. b. na 5,37 %). Běžné účty nefinančních podniků byly ke konci 2. čtvrtletí úročeny průměrně 0,7 %, což představuje navýšení o 0,33 p. b. Na jejich vkladech s dohodnutou splatností vzrostla průměrná úroková sazba o 1,9 p. b. na 5,8 %. Na vývoji objemu vkladů se odrážela rostoucí inflace a posun úrokových sazeb. Ve 2. čtvrtletí dále pokračoval z dlouhodobého hlediska netypický pokles objemu netermínovaných vkladů (meziročně o 261,6 mld. korun, mezičtvrtletně o 54,9 mld.). Tento pokles byl zřejmě absorbován termínovanými vklady, které jsou aktuálně výrazně lépe úročeny. Meziročně se zvýšily o 746,9 mld. korun a mezičtvrtletně o 223,2 mld. Dynamika celkového objemu vkladů se výrazněji neměnila.

Zvýšení úrokových sazeb úvěrů pro domácnosti bylo doprovázeno ochlazením jejich poskytování.

Pokračoval také růst úrokových sazeb úvěrů pro domácnosti. Průměrné úročení úvěrů na spotřebu se v průběhu 2. čtvrtletí zvýšilo o 0,64 p. b. na 8,84 %, což je nejvíce od konce 3. kvartálu 2017. Další výrazný přírůstek měla také průměrná úroková sazba úvěrů na nákup bytové nemovitosti (o 0,59 p. b. na 4,43 %). Růst objemu úvěrů poskytnutých domácnostem ve 2. čtvrtletí zřetelně zpomalil. Meziroční přírůstek úvěrů na spotřebu ve 2. čtvrtletí zpomalil na 7,1 %. Stále poměrně silnému přírůstku pomohla slabší srovnávací základna loňského 2. kvartálu, kdy se maloobchod rozbíhal po pandemické uzávěře. Mezičtvrtletní nárůst ale zpomalil na 0,4 %, zatímco v předchozích čtyřech kvartálech byl více než 2 %. Objem poskytnutých úvěrů na bydlení byl ke konci června 2022 meziročně vyšší o 8,8 %. Jejich nárůst mezi koncem

¹ Není-li uvedeno jinak, je zdrojem údajů v této kapitole databáze ARAD České národní banky. Hodnoty směnných kurzů jsou rovněž převzaty od ČNB.

² Není-li uvedeno jinak, je změnou úrokových sazeb myšlen rozdíl mezi hodnotou ke dni 30. 6. 2022 a 31. 3. 2022.

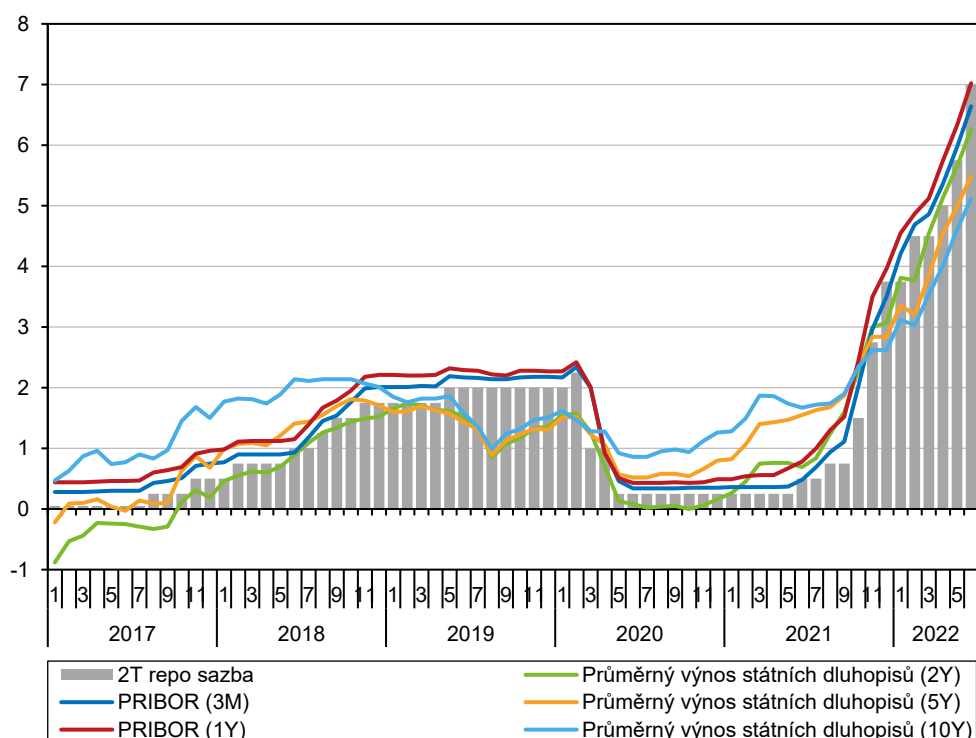
³ Obyvatelstvo včetně živnostníků.

června a března ale zpomalil na 0,7 %, což bylo nejméně od 1. čtvrtletí 2014. Prudký nárůst sazeb dál brzdil poskytování nových hypoték. Objem nových hypotečních úvěrů dosáhl 28,2 mld. korun, což bylo nejméně od konce roku 2019. Propadaly se především čisté nové úvěry⁴. Celkové zadlužení domácností meziročně vzrostlo o 8,1 %, ale mezičtvrtletní přírůstek zpomalil na 0,7 %.

Prudce rostl objem úvěrů a pohledávek nefinančních podniků v cizích měnách.

Nefinančním podnikům úvěrové financování rovněž zdražilo. Nejvíce se ve 2. čtvrtletí zvýšilo úročení úvěrů s objemem nad 30 milionů korun (o 1,92 p. b. na 8,14 %). U střední kategorie úvěrů mezi 7,5 a 30 miliony úroková sazba vzrostla o 0,78 p. b. na 6,56 % a v případě úvěrů do 7,5 milionu o 0,63 p. b. na 6,9 %. Celkový objem úvěrů a pohledávek nefinančních podniků byl ve 2. čtvrtletí meziročně vyšší o 7,7 %. Rostly především krátkodobé úvěry (17,6 %). Meziročně nižší byl přitom objem úvěrů poskytnutých v korunách (-5,7 %), zatímco ty denominované v cizích měnách vzrostly o 36,2 % a jejich podíl na celkovém objemu poskytnutých úvěrů vystoupal nad 40 %. Z hlediska jednotlivých odvětví nejvíce meziročně narůstal objem úvěrů poskytnutých ve velkoobchodě, maloobchodě a opravách a údržbě motorových vozidel (20,4 %), v dopravě a skladování (17,1 %) a prudce tempo zrychlilo v peněžnictví a pojišťovnictví (12,6 %). Posílil také meziroční přírůstek objemu úvěrů v činnostech v oblasti nemovitostí (7,9 %). Kromě obvyklého propadu úvěrů pro těžbu a dobývání (-45,0 %) výrazně klesly také půjčky ve veřejné správě a obraně, povinném sociálním zabezpečení, vzdělávání, zdravotní a sociální péči (-27,9 %). O 7,2 % klesl objem úvěrů pro výrobu a rozvod elektřiny, plynu, tepla, vzduchu, vody a odpadní vody.

Graf č. 16 Tržní úrokové sazby (v %)

Zdroj: ČNB

⁴ V nových smlouvách jsou zahrnuty i refinancované úvěry a ostatní ujednání (v posledních dvou letech zejména odklady splátek).

